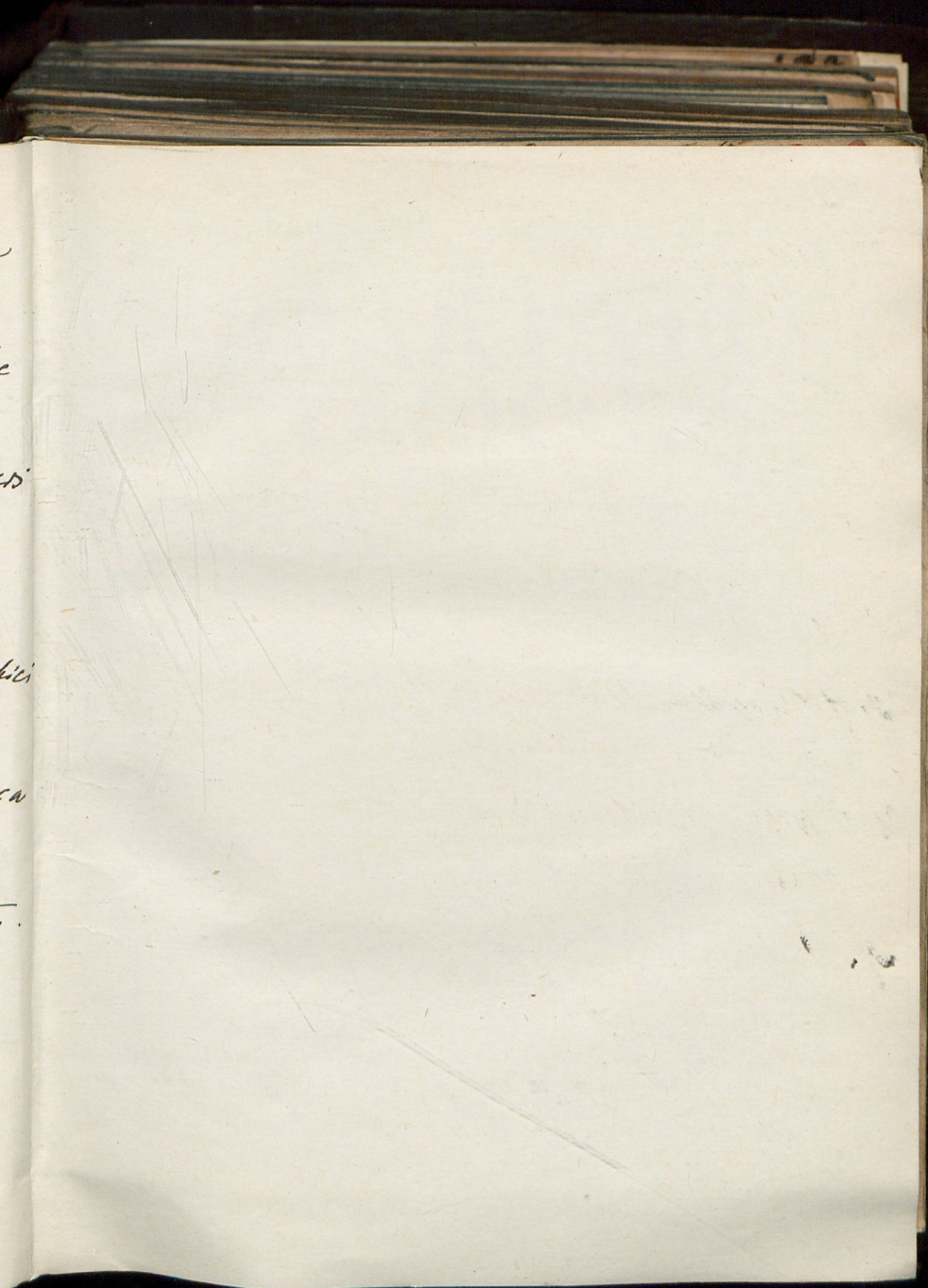

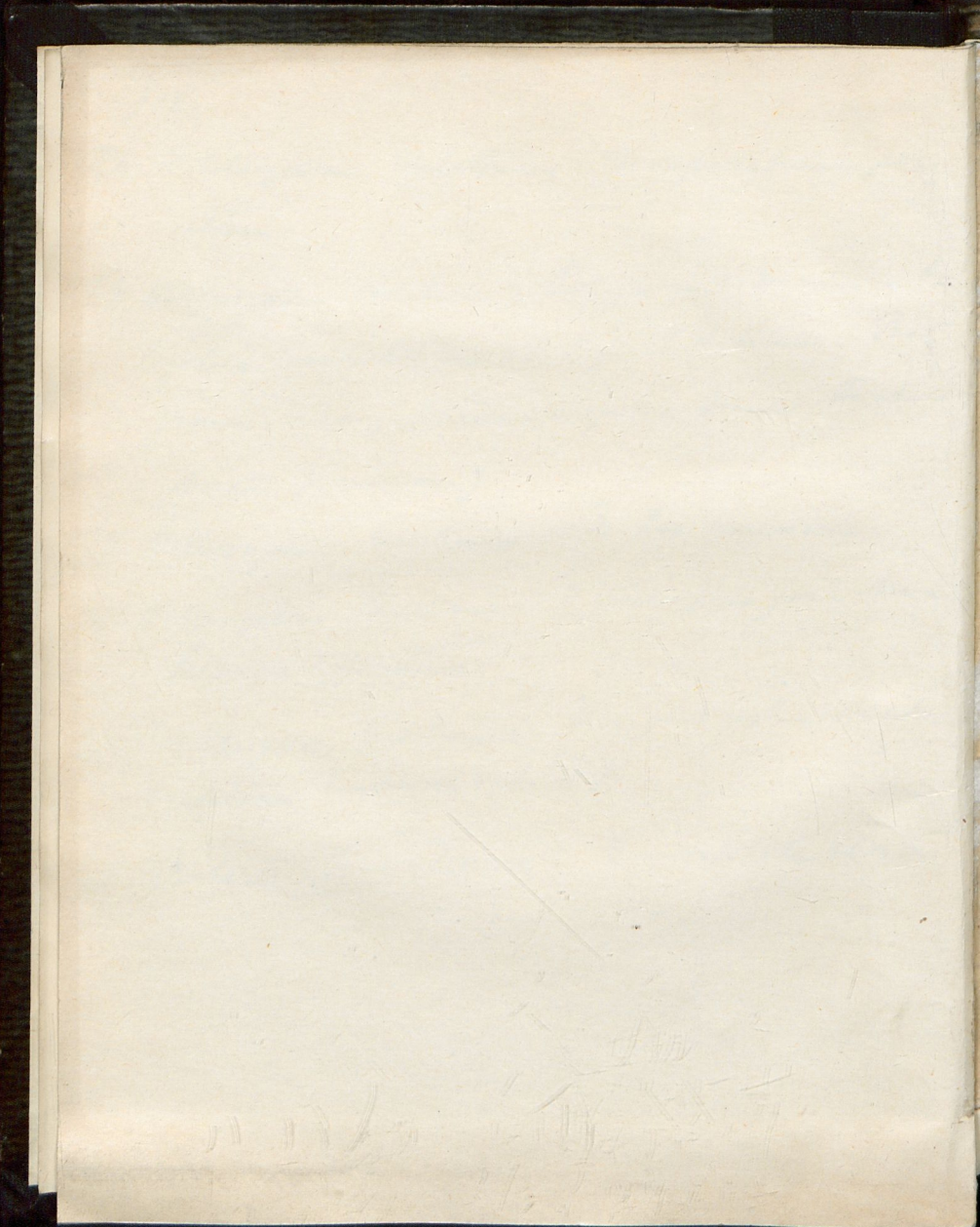
1712.

- 149^{et} = Munckhausen, Gerlachus Adelphus : De vicariatu The-
lico . 2 Sampl . 1712 : 1738 .
15. Schroeter, Jr. Christianus : De successoribus reliqua-
Forum .
16. Schroeterus, Jr. Christianus : De portione conjugum
statutaria
- 17^{et} = Schroeterus, Jr. Christianus : De delictis vasallorum,
quae in personam domini committuntur . 2 Sampl
1712 : 1744 .
18. Stevogtus, Jr. Philippus : De incendiis .
19. Sturinus, Bonardus Gottelffius : De constantia Palati-
natus Saxonici serenissimae genti communi . Dissertatio,
lectionibus publicis praemissa .
20. Sturinus, Bonardus Gottelffius : De officio imperii
Saxonici .
21. Sturinus, Bonardus Gottelffius : De ministris inuis

1712.

22. Wildvoegelius, Christianus: De appellatione per
saltum.
- 23 Wildvoegelius, Christianus, Collegii jur. Secanus: De
Pignus incommutabilibus et l. fin. C. d. de lator. Pro-
gramma in aug. (lectioni inspirati Joannis Rinkhaldi
Macci praemissum)
- 24 Wildvoegelius, Christianus: De Deo commissis.
25. Wildvoegelius, Christianus: De praecipuis juris Marckii
a Saxonicis differentiis.
26. Wildvoegelius, Christianus: De eo, quod justum est circa
orationem Dominicam. 1 Exempl.
27. Wachter, Jo. Fridonicus: De moralitate abortus.

8,

fr. 11, num. 13. 50.
1712/17 a 5

Q. D. B. P.

DISSERTATIONEM JURIDICAM

DE

**DELICTIS VASALLO-
RVM, QUÆ IN PERSONAM
DOMINI COMMITTUNTUR,**

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO

SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

D O M I N O

GVILIELMO HENRICO,

*DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE AC MONTIVM,
ANGARIAE, WESTPHALIAE, ETC. ETC.*

P R A E S I D E

D O M I N O

IO. CHRISTIANO SCHRÖTERO,

JCTO PROFES. PVBL. ATQVE SCAB. ADSESSORE.

**DN. PATRONO AC FAVTORE ÆTATEM
DEVENERANDO**

AD D. AVGVSTI M. DCC. XII.

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

AVTOR ET RESPONDENS

PHILIPPVS CHRISTIAN. DE WEDELL,

EQVES NEOMARCHICVS.

I E N A E, LITTERIS MVLLERIANIS.

P. 340

§. I.

si diversæ sint Doctorum circa Feudi etymologiam sententiæ, adeo quidem ut lusum quendam ingeniorum in illis excogitandis exercere voluisse videantur Rittershusio *Partition.*

feudal. Lib. 1. C. 1. qu. 13. Tum alii a germanico *Fiden* / quod est pascere vel alere, deriyant; alii a *Fe* / quæ vox non tantum Pecus sed alia quoque bona, priica Germanorum lingua, denotabat, & *ODE*, quod possessionem seu proprietatem designabat; alii a Longobardorum *FEIDA*, quod hostilitatem & bellum significat, cui Germanica vox, *Fehde* / *Fehde*; *Brieffe* item *Uhr*; *Fehde* / suam quoque originationem debet, deducunt. vid. *Struv. Synt. Jur. feud. C. 2.*

A 2

aphor.

apbor. 1. *Et in Observ. feudal. p. 6. Stryck. Ex im. jur. feud. C. 2. qu. 1. Inter. de feud. Imper. C. 2. §. 9.* Præsentiam tamen instituto ea potissimum convenit, qua FEUDUM a FIDE, sive FIDELITATE arcessunt. Non solum enim huic derivationi expressus textus *II. feud. 3.* sed etiam Longobardorum illud FEDE, quod hodiernum Italiam fidem denotat, suffragatur: Neque ullum aliud vocabulum præ hoc ad essentiam Feudi atque intentionem constituentis aptius est. Quippe in hoc primitus feuda concessa videntur, ut Vassallus domino fidelitatem præstaret. *II. feud. 23. verb. ad hoc ut ille Et sui heredes fideliter domino serviant add. II. feud. 5. 6. 7.* qua de causa etiam Vasalli in diversis Juris feudalis textibus FIDELIS dicuntur, ut *I. Feud. 1. II. Feud. 6. & alibi passim. Gudelin. de Jure Feud. P. I. C. I. §. 7.* Apposite eam in rem Georg. Egidius von Sickenhausen; *Obs. feud. 4. §. 1.* Demnach bey einem Vasallen oder Lehen-Mann gegen seinen Lehen-Herren / die höchste Treue erfordert wird / seyend die Gelehrten der Meinung / daß das Lateinische Wort Feudum, von der Treue seinen Nahmen und Ursprung habe / also / daß dessen Substanz und Wesenheit in der Treue gegen

gegen den Lehn-Herren auf alle Weise und
Wege sey.

§. II.

Enimvero, fidei huic fentalicia nihil magis contrarium esse, quam ingratitude[m] Vasalli in dominum, nemo, ut opinor, ibit inficias. Est enim feudi concessio maximum quoddam beneficium, ut etiam FEUDUM atque beneficium in jure feudali pro Synonimis fere habeantur, ipsique Vasalli, nunc BENEFICIARIUM, nunc BENEFICIATI, nunc IN BENEFICIATI crebro dicantur. Rittershus. *d. c. 1. qu. 12.* Beneficium autem non agnoscere ingratumque existere, turpissimum est crimen, cum per illud alii a beneficiis conferendis deterreantur, vid. summe reverendus Budd. *Phil. pract. P. 2. p. 318.* Proinde, si quis omnium, qua a Vasallo committuntur, delictorum fontem ingratitude[m] dixerit, haud quamquam errabit. Vitium tanto gravius turpiusque, quod Vasalli fidem cum gratitudine non solum nominatim repromittere, sed jurisjurandi etiam religionem id se obstringere soleant.

§. III.

Coeterum delicta a quibus fidelitatis forma abstinere jubet multa sunt, at quaedam eorum

rūm cœteris extantiora, per quæ scilicet beneficium amittitur. Quæ ipsa, ut ait feudista, potius ex naturalibus & bonis curiarum consuetudinibus possunt percipi, quam lege aut scripto aliquo sub certa regula aut definitione rotunda comprehendi. *II. feud. 23. & 24.* Unde Judex solers & discretus, & æquitati obsecundare sollicitus, cuncta subtiliter dispensans, provideat, si qua fuerit antiquioribus causis similis seu major: ut proinde sciat utrum beneficium sit amittendum. Feltn. *de feud. C. XVII. §. 1.* Cum primis tamen delicta aut in dominum aut in extraneos committi constat, *II. feud. 24. & 37.* Illa vel in personam vel in res domini admittuntur, sive ea in omittendo sive incommittendo consistant. *I. feud. 17. 2. f. 24. C. 2.* Atq; vel directo in ipsum dominum, vel indirecto in familiam ejus, hoc est personas quæ potestati affectuive domini subjectæ sunt, patrantur. *II. feud. 6. & 7.* Neque meum est singula hæc in præsentem excutere, sed suffecerit vel unicam illam delictorum Vasalli cœteris graviolem expendisse speciem, quæ in personam domini, non tam omittendo quam comittendo fit. Ea quidem ratione ut summatim exponam, in quo consistant, quomodo coerceantur & qui modus procedendi hic observandus sit.

§. IV.

§. IV.

Solent autem variis in jure nominibus delicta Vasallorum, appellari, inter quæ maxime usitatum est FELONIÆ nomen, quamvis unde originem illud trahat, incertum sit. vid. Struv. *S. I. F. C. XV. §. 8.* du Fresne *in Glossar. Ant. Matthæi de Crimin. t. 2. C. 3. n. 10.* Atque tribuitur in generalissimo significato omni quidem feudali delicto *II. feud. 26. §. domino*, in sensu tamen excellentiori nostræ potissimum speciei, quæ committendo fit, competit. Horn. *Fur. feud. C. 23. §. 2.* Et describi potest, quod sit indecens quædam machinatio & facinus inhonestum, quo domini persona a Vasallo adversus fidem datam graviter læditur. Boccr. *p. 2. cl. 5. Diss. 20. n. 8. & in tr. de mod. amitt. feud. P. 2. n. 3.*

§. V.

Committitur Offensa hæc in feudi quod Vasallus tenet dominum, quem & seniore[m] dicunt. *I. feud. 17. & 18.* Eyben. *Elect. Jur. feud. C. 8. §. 6. p. 161.* nullo nec sexus, nec conditionis habito discrimine, ob fidem quam illi Vasallus debet, nec non ob servitia & reverentiam. Nisi quod eminentior domini dignitas ampliorem etiam a Vasallo reverentiam exigere majorique cum

eum adeo ingratitude obstringere videatur. Num etiam in dominum superiorem sive mediatum, an saltem in immediatum feudi dominum delictum feudale committatur, quæstionis est: Equidem obligatio Vasallitica oritur ex contractu feudali inter concedentem & accipientem inito, quo demum id agitur ut fidelem se fore domino promittat: At nullus inter dominum & subvasallum contractus initur, neque illi fidem suam hic obstringit, non igitur hic fidei feudalitæ violatio, nullum subesse feudale delictum videtur. Neque est ut quis putet interposita persona sui Vasalli, domino obnoxium fieri subvasallum: Etsi enim sint qui existiment non alienum esse a ratione juris feudalis quo minus alter alteri stipulari queat *arg. II. feud. 12. Bocer. de Succ. feud. C. 2. qu. 3. in f. Secus quam sentit Curtius Jun. de feudis P. 2. Rubric. de feudis Laicorum n. 62.* gravi obrestatione pro adstruenda contraria sententia usus, & *Gabrielius Comm. Concl. L. 3. Concl. 1. n. 5.* Attamen Vasallus concedendo alteri feudum quod habet, non id agit ut domino suo vasallum acquirat, prout nec domino tale quid paciscitur sive stipulatur, sed sibimet ipsi. Accedit quod nec cætera,

tera ad quæ Vasalli suis dominis sunt obligati, subvasallus domino superiori præstare teneatur, ut proinde dominus Vasalli, subvasalli dominus minime sit. Menoch. *L. 3. præf. 102.* Nihilominus cum ipsum feudum a subvasallo possessum, quoad dominium directum, domini superioris non dubie sit, & sic respectu etiam subvasalli dominus, licet non immediatus, attamen mediatu sive superior perhiberi queat; non immerito persona ipsius; æque ac domini immediati, semper honesta, sancta & inviolabilis subvasallo videri; atque non minus ab ejus offensione, quam ob ab offensione domini immediati abstinere debet; ni delicti feudalis reus haberi velit. Schrader. *de Feudis P. 9. C. 8. n. 1.* Kohl. *de Subfeud. §. 4. n. 18.*

§. VI.

In Vasallis quoque, quoad delicta hæc, differentiam haut constituo, ut nec excipiendos autem qui possessionem feudi nudum nacti sunt; sed sola investitura gaudent, seu quibus expectativa concessa est, sive abusive illi investiti desuper sint, sive promissio de investiendo tantum facta sit. Quin etiam qui per refutationem desit esse Vasallus, nequaquam in insolentiam

B

erga

erga dominum, velut excusso jugo, efferri debet; sed intra honestatis & modestiæ fines consistens ab omni ejus injuria temperabit. Quodsi non fecerit, longe gravius in ipsum, quam in alium animadvertetur idque propter beneficii pristini & arctæ necessitudinis mutuae, quæ inter dominum & Vasallum intercedit recollectionem, quam venerandam esse oportet. *II. f. 38. L. B. Schenck. Casp. Bitsch. & alii ad d. t.*

§. VII.

Ipsa delicta quod attinet, primum inter ea locum tenere, si necem domino Vasallus inferat, dubio caret: contra vim tamen & injuriam corpori imminentem, si aliter evitari nequeat, se tueri, etiam cum internectione domini, vasallum posse communiter tradunt *arg. l. 3. de J. & J. L. 45. §. 4. ad L. Aquil.* Quod & verius puto. Est enim defensio vitæ adversus injustum aggressorem, juris naturalis præceptivi, unde nulla lege aut conventionem hominum tolli potest; Qui se non defendit, ait Cicero *de Offic. L. 3.* cum potest, tam est in vitio, quam si parentes, aut socios deserat; Neque vel dignitatis fastigium, vel reverentiæ nexus quo minus contra injustam vim vitam tueri liceat, oberit. *Struy. de vind. priv. C. IV.*

C. IV. *aphor. 4.* Valquius *L. I. Contr. Illustr. C. 18.*
 diff. H. Grotius *de J. B. & P. L. 2. C. I. §. 9.*
 Cum alii, missa juris quæstione, pietati saltem
 magis convenire putent, si mortem potius pa-
 tiantur subditi quam Principem aggressorem in-
 terimant. vid. Maurit. *de vita defension. favor.*
 §. 12. Eadem ratione ignoscendum videtur, qui
 cum sua uxore in adulterio deprehensum domi-
 num, impetu tractus doloris, interfecerit: tum
 quod dominus mutuam fidem fallat: tum quod
 sit difficillimum justum dolorem temperare.
L. 38. §. 8. ad L. Ful. de Adulter. B. Schenck.
L. 3. t. 2. §. Porro n. 6. Mauritius Posit. in J. Feud.
Dec. 14. pos. 1. Feltmann. de feud. C. 17. th. 3.
n. 2. Et tamen lex Julia non nisi eum adulterum,
 qui vilis aut infamis est conditionis, deprehen-
 sum domi suæ, interficere marito indulget. *L. 24.*
pr. ad L. Ful. de Adult. L. 4. C. eod. Utique li-
 bertus patronum in adulterio cum uxore depre-
 hensum, etiamsi ex eorum numero fit qui de-
 prehensus ab alio interfici possit, attamen occi-
 dere impune nequit. *l. 38. §. 9. d. t.* Sed enim non
 plane eadem patroni, cui plus in libertum
 quam domino in Vasallum permittitur, & domi-
 ni est ratio. Ungepauer. *Disp. feud. 8. th. 7.* Multo

enim plura debet libertus patrono quam Vasallus domino, cum & beneficia multo plura majoraque ab eo acceperit, adeoque & novus homo per manumissionem factus sit. Rittershusius *Part. feud. l. 2. C. 5. qu. 8.* Illud expeditum est, si dominus per falsum aliquem processum, falsis calumniis aut testibus opprimere, & adeo per judicem interficere Vasallum contendat, quamvis non alia sit evadendi via, internecione domini Vasallum se tueri non posse; nulla enim, hic subest proprie sic dicta aggressio, cum aggressor is demum sit, qui non modo contra jus, sed & contra juris ordinem agit. *Maurit. de vit. defens. favore §. 13. Sonsbec. de feud. P. 12. n. 49.* Multo minus ob solam rerum defensionem, dominum interficere Vasallo licet, nisi ex invasore bonorum fiat aggressor corporis. *Struv. de Vind. priv. C. VI. aph. 6. n. 4.*

§. VIII.

Neque consummato delicto hic opus est, ut egregiae ingratitude reus fiat. Vasallus, sed & conatus sufficit, sive ille in asiliendo, sive in insidiis struendis consistat. *I. feud. §. Si dominum assalierit. I. f. 17. si scienter seniores assalierint. II. f. 57. Insidiisque eum clandestinis vel manifestis*

stis appetiverit. Proinde si vel necem adferre domino laboret, vel manum, percussurus dominum, levarit, vel eum aliis in necem domini iuraverit tenebitur: Ipsa enim manus levatio seu admenatio satis per se continet injuriæ, quod argumentum pluribus exsequitur Tabor. *peculiari Diff. in Armamentar. Biccus ad II. f. 24. §. 2. verb. vel morti ejus & de assultu Zas. Epit. feud. P. 10. n. 37. seq. Bitschius ad I. feud. 5.*

§. IX.

Proximum ab hoc Vasalli delictum est, si is nihil quidem in vitam domini machinatus fuerit, graves tamen & inhonestas injurias ei intulerit. *d. t. 24. §. 2.* Veluti si dominum vulneraverit, non occidendi animo, sique eum verberaverit, aut pulsaverit, aliove modo aut domini corpus aut famam ejus atque existimationem, tum verbis tum factis, graviter læserit. Quorum pertinent verba in formula fidelitatis, *II. f. 3.* Quod tu recipias in persona aliquam læsionem, vel injuriam, vel contumeliam. Eadem est ratio si cadaveri domini injuriam atrocem intulerit. Rosenthal. *C. X. concl. 20. n. 18.* Aut in ignominiam gravem domini, statuas vel imagines memoriæ ejus dicatas, concusserit, vel alia quavis ratione

violaverit. Aut literas domino transmissas male habuerit. *Matth. de Afflict. ad C. §. fin. Quib. mod. feud. amitt. Schrader. P. 9. c. 4. n. 23.* Ut nec interfit, num ipse Vasallus an vero instinctu ipsius alius tale quid fecerit *arg. l. 5. §. 9. l. 15. §. 8. de injur. Schrader. d. P. 9. c. 4. n. 35. Schnobel. de feud. Diss. 10. tb. 10. Stryk, Diss. de Alapa C. 4. n. 59.*

§. X.

Committit item in ipsiusmet domini personam Vasallus, si cum inimicis, hoc est, hostibus domini amicitias copulaverit, ut loquitur Henricus Imperator 2. f. 57. quem textum hac in delicti specie singularem ac propterea notabilem dicit Bitschius. Ubi tamen requirunt, contractam cum inimicis domini amicitiam, fraude ac dolo Vasalli, in perniciem & contumeliam domini esse, ut est confœderatio, conspiratio & conjuratio contra dominum inita; item matrimonium vel affinitas cum hostibus ejus contracta, vel si annonam, arma, comeatum liberum, oppugnantibus dominum concesserit. *Schrader. P. 9. C. V. n. 8. §. 29. Bocer. de mod. amittend. feud. Tr. 2. n. 20. p. 172. seq.* Alioquin enim simplex amicitia, quæ bona fide, sine fraude & pernicie

nicie domini, cum aliis quantumvis inimicis
 ejus, contrahitur, obesse Vasallo non debet; mul-
 to minus mandatas iras & inimicitias privatas
 fuscipere ac gerere, omnesque eos odisse, &
 pro inimicis habere, quos dominus forte odit,
 vel alienus fieri à conversatione amicorum tene-
 tur. Bald. *ad 2. feud. 24. §. Porro Rittershus.*
Partit. feud. l. 2. c. 5. qu. 12. Hinc, quamvis lite-
 ras vel nuntium ad hostes domini mittere Vasal-
 lo haud licere, communiter tradant, recipere
 tamen literas minime prohibitum ei ajunt Ro-
 senth. *C. X. Concl. 19. n. 6. seq.* Schrader. *d. p. 9.*
c. 5. n. 38. seq. Quin & cum hoste domini fœ-
 dus pacisci posse Vasallum, ut sibi profit sibi-
 que & suis parcat hostis, non autem ut domino
 id obsit, notat Feltmann. *d. c. 17. §. 3. n. 4.* Quā
 tamen in re Vasallo magna opus esse cautione,
 laudatus Rittershusius admonet, ut rectius hant
 dubie fecerit, sibi que consuluerit, si a familiari-
 tate inimicorum domini abstinerit; ne difficul-
 tate probandi, se bona fide, non in fraudem do-
 mini neque maligno proposito, amicitiam cum
 ipsius inimicis junxisse, prægravetur. Ut ut enim
 non desint, qui in dubio ipsi domino, affirmati-
 ti amicitiam Vasalli, quam is cum inimicis con-
 tra-

traxit, spectare ad suam offensionem & perniciem, probationem incumbere putent cum Roland. a Vall. *Vol. 3. Conf. 1. n. 87. Vultej. de feud. L. I. C. II. n. 51.* Finckelthuf. *Contr. feud. Diss. X. Contr. 9.* dubitabilem tamen hunc passum vocat Zasius *Part. 10. n. 33.* in quo res tota sit committenda arbitrio & discretioni iudicis, tanquam boni viri. *arg. 2. f. 57. verb. Atque in aliis sic versatus sit ut potius inimicus quam fidelis esse credatur &c.* add. B. Schenck. *ad II. f. 32. n. 2.* de Afflict. *ad II. feud. 24. n. 21.* Menoch. *Vol. I. Conf. 102. n. 11. seq.*

§. XI.

Inter egregias ingritudinis causas porro numeratur, si castrum sive vicum vel domini vel alienum, sciens dominum ibi esse, Vasallus oppugnet seu obsideat. *1. feud. 5. §. 17. 2. f. 24. §. 2.* item, si in navigantem irruat, cumve oppugnet vel dolo malo ac de industria navem suam in eam qua dominus vehitur impingat. B. Schenck. *ad 1. feud. 5. §. Similiter n. 1.* Ideo autem requiro scientiam Vasalli, præsentem esse inoppugnato castro dominum, quod sermo mihi sit de delictis quæ in personam non quæ in res domini committuntur. Quamvis ergo ipsa etiam oppugnatio castri ad

ad dominum pertinentis, per se & ratione damni patrimonio ejus illati, non leve delictum sit, quippe quod cum Vasallus damna ab aliis domino impendentia avertere teneatur, inque recuperandis rebus iniuste amissis dominum juvare *II. feud. 7. & 24.* multo magis ab omni maleficio & damno abstinere debeat: attamen id omne ad delicta Vasalli in res domini commissa pertinere in aprico est. Nisi quod hoc etiam casu oppugnatione conjuncta fere esse soleat confederationi cum hostibus domini. Sic Carolo in Ducatum Mantuæ & Montisferati successuro, inter cætera reponebatur, quod tum, Ipse, tum pater ipsius Ludovicus, exitioso inter Carolum V. Imperatorem ejusve Successorem Ferdinandum, atque Galliarum Regem, Henricum II, bello, inter fuerint, civitates imperiales oppugnarint, indeque tam aggrediendo castra domini sui, quam sociando arma cum hostibus ipsius, feudo se indignos reddiderint; quæ imputata ut dilueret operosus fuit Niger Cyriacus *Controv. Mantuan. art. 7.* Idem adversus Petrum Mariam, quodam Vasallo Ducis Mediolanensis, urget Parisius *Vol. 1. Conf. 1. n. 13.* quod magnam amicitiam contraxerit cum Venetis, tunc temporis Ducis hostibus, illos ad

C

oppu-

oppugnanda castra domini induxerit & ita in tinniv-
versum statui Ducis Mediolanensis sapius insult-
taverit eumve turbaverit. Defendendi tamen
necessitas hac quoque in parte vasallum excusa-
bit, ut observat Arumæus. *Disp. feud. IIX. tb. 8.*

§. XII.

Adhæc in ipsiusmet domini personam com-
mittit Vasallus, si Delator ejus extiterit apud eos
quibus vigor disciplinæ publicæ est curæ, aut do-
minum de crimine capitali accusarit *II. feud. 24.*
§. 2. Item si delator. & Tit. 33. verb. Similiter In-
dignum enim est facinus, cum quem peculiari
affectu & amore & reverentia prosequi vasallus
obstrictus est, capitalis criminis accusare & de-
ferre. B. Schenck. *L. 3. t. 25. n. 34.* Præterquam
quod autoritas domini per talem accusationem
non parum læderetur: a qua vero læsione Va-
sallus omnino abstinere debet. *II. f. 6. & 7. Fin-*
ckelth. Controv. feud. Disp. X. c. 7. Nec interest
utrum ipse Vasallus accuset, an vero per alium
hoc faciat, aut accusatori ut advocatus patroci-
nium præstet contra dominum, aut pro eo fide
jubeat. Rosenth. *c. 10. Concl. 22. n. 9. & 24. Za-*
sius part. 16. n. 42. Bocer. de feudis tr. 21. 37.
seq. Accusatio tamen Vasallo permessa, si suam
suorum-

suorumquē injuriam exequatur *arg. l. 11. pr. & §. 1. de Accus.* Sonsbeck. *de feud. p. 12. n. 50. Zal. d. l. n. 47.* Vid. tamen Curtius *de feud. P. 4. n. 65.* vel criminis perduellionis in principem aut rempublicam admisi, dominum arguat: Nam et si filius ejus reum postulaverit suum genitorem, ab hoc ideo exheredari nequit *Nov. 115. c. 3. §. 3. & servus adversus dominum in tali causa consistere potest. l. ult. C. de delat. l. 7. ad L. Jul. Maj.* cum alias servorum delationes contra dominum non audiantur. Cujac. *ad Paul. Sentent. l. 5. t. 16.* Rittershusius *l. 2. c. 5. t. 16.* Sed & officii necessitas Vasallo accusanti seu deferenti excusationem præbet: veluti, si esset fiscalis aut hæres defuncti cujus necem vindicare leges jubent, Sonsbec. *p. 12. n. 48.* Crag. *de feud. p. 534.* Ludvvell. *Synt. Jur. feud. c. 16. p. 331. seq.* aut jussus a superiore advocacionem suscepisset. Th. Grammat. *Dec. Neap. 80.* Gail. *l. 2. Obs. 88. n. 7.* Etati etiam ejus qui accusavit ignoscitur, modo desit malitia. Vultej. *L. 1. c. 11. n. 38.* Dissentit cum Fornerio Rittershusius *l. 2. c. 5. qu. 15.* Neque nocet Vasallo, si abolitione impetrata destiterit ab accusando. *arg. l. II. de in jus voc. l. 14. §. 8. de Bon. Libert.* modo non ob defectum probationis id factum

fuerit. vid. tamen Curt. *de feud. p. 4. n. 66.* De coetero etiam sententia lata, sed appellatione suspensa, si desistat Vasallus, excusari eum volunt. Rosenth. *c. X. concl. 37. verb. Imo & appellatione.* Non vero etiam excusatur, licet de vero crimine dominum accusasset: tum ob generalitatem textus *II. feud. 23.* tum quod etiam alias potestas accusandi denegata est quibusdam, non ob innocentiam reorum, sed propter conditionem & qualitatem personarum. *l. 4. & 8. de accusat.* ceu de filio constitutum est. *in Nov. 115. c. 3.* Curt. *de feud. p. 4. n. 62.* Sonsbec. *p. 12. n. 47.* Rittershus. *d. c. 5. qu. 14.*

§. XIII.

Quodsi in causa non criminali, famosa tamen, actionem contra doimnum instituisset Vasallus, æque reum fieri inferunt. *arg. II. f. 722. & 23.* Struv. *c. II. aph. 3. n. 1. & c. 15. aph. 9. n. 5.* Eaque ratione Vasallum injuriarum actione, ob atrocem quantumvis injuriam a domino sibi illatam, experiri non posse, neque vi a possessione dejectum, interdicto unde vi uti posse, sunt qui existimant. Bocer. *de amiss. feud. Tr. 2. n. 51.* Molin. *ad Consu. Paris. t. 15. §. 1. gl. 4. n. 35.* Menoch. *de recuperanda possess. Rem. I. n. 96.* Sed enim

enim cum jam ante dictum sit, etiam criminali
 iudicio contra dominum experiri posse, si suam
 suarumque injuriam persequatur, quin & nec
 impediri Vasallum quo minus justa retorsione
 adversus dominum uti queat, Harprecht. *ad*
§. 12. de injur. n. 193. vereor horum sententiæ ac-
 cedere, comprimis si vis fuerit illata armata. post
 Molin. & Menochium, VVefenbec. *de feud. c. X.*
n. 15. Struv. *c. XI. apb. 3. add. II. f. 22. in f.* Aru-
 mæus *Disp. feud. 8. th. 15.* Vultej. *de feud. l. 2. c. 1.*
n. 23. qui hanc quoque sententiam cameræ im-
 perialis præjudiciis firmat. Prout nec arrestum,
 quamvis & hoc existimationi grave sit, adversus
 dominum Vasallus petere prohibetur. Carpozov.
Jur. for. p. 1. c. 29. def. 7. & 27. Præferre tamen
 actioni famosæ, actionem in factum, si commo-
 de fieri possit, Vasallum debere non nego. Te-
 stimonium etiam contra dominum in causa cri-
 minali sponte reddere non magis Vasallus potest
 quam eum in tali causa accusare. *II. f. 33. verb.*
Similiter. Utrum nec in civili causa id ei liceat?
 dubitant, plerique in civili magna æque non lice-
 re, in modica autem civili licere ajunt. Cujac.
ad IV. feud. 36. Egnin. Baro *lib. 3. de benef. c. 3.*
& d. 1. 33. Alii ex contrario in civili causa magna

testimonii perhibitionem Vafallo permittunt, in modica non æque. vid. Struv. *S. I. F. C. II. apb. 3. n. 3.* Sed nec rationibus destituuntur, qui absque discrimine in omni causa civili, sive modica, sive magna, secundum jus feudale Vafallum abstinere debere, tuentur. v. D. Horn. *Jpr. feud. c. 18. §. 4.* Feudalis sane causa excipi debet, nam in ea super investituræ negotio contra dominum Vafallus restis esse debet. *II. feud. 32. & 33. pr.* Sonsbec. *p. 12. n. 68.* Zasius *p. 10. n. 49.* Forner. *p. 107.* Ut & Judicis sive superioris jussus; ceu ita in facti contingentia aliquoties se vidisse observari, memorat Borcholt. *de feud. c. 8. n. 128.* Denique nec inamunis ab hoc delicto Vafallus est, qui contra dominum in causa magna & gravi sententiam iniquam, dolo aut lata culpa fert, ita ut ea sententia postea in judicio appellationis ex iisdem causis reformetur. Vultej. *l. I. c. II. n. 5.* Rittershus. *lib. II. c. V. qu. 20.* Schnobel. *Disp. feud. X. Th. II. in f.* cum alioquin si jus & justitia id exigat, adversus dominum non modo sententiam dicere, sed imo etiam pœnæ corporis afflictivæ eum subicere, aut capitali, Vafallus nec quicquam prohibeatur. Horn. *d. c. 13. §. 3.*

§. XIV.

Gravissimam porro in ipsiusmet domini personam ingratitude[m] committit Vasallus, quando arcana sibi a domino credita scienter manifestaverit. *I. feud. 17.* Hoc enim etiam inter coetera formula fidelitatis complectitur *II. feud. 5. 6. & 7.* cui respondet formula iurijurandi, Carolo XI. Regi Sueciae praestiti, verb: Die Geheimnisse/ so Ihro Königl. Majestät oder Dero Regierunge in Pommern mir vertrauen werden/ will ich zu Ihrer K. M. Schaden und Nachtheil nicht vermelden/besondern in meine Grube verschwiegen behalten. apud Gerdes. *de jure revelat. c. 2. n. 24.* conf. Stryck. *in Append. Exam. J. F. num. IX.* Ubi adducit formulam Jurisjurandi a nobilibus Pom. ult. Elect. Brandenb. praestiti. Nec refert quo modo, hæc Vasallus, aut quibus ea revelaverit, utrum verbis an scriptis, num amicis an inimicis domini. Rosenthal. *c. X. concl. 30. n. 57. & 10.* H. Gigas *de crim. les. Maj. Rubr. qual. ea quib. crim. les. Maj. comm. qu. 21. n. 8.* Modo scienter, hoc est, dolo malo proposito nocendi, id fecerit: Si enim absque dolo malo aliquid forte arcani, quod reticendum fuerat, Vasallo exciderit imprudenti, idque

idque in damnum redundet domini, excusabitur. In dubio tamen, contra Vasallum, quod dolo malo vulgarit arcanum, praesumitur. Rittershusius. *d. l. 2. c. 5. qu. 23.* qui proinde innocentiam suam & integritatem, sive dolum malum abfuisse probare debet; Idque si non probatione plena, saltem per conjecturas fortiores atq; ex ipso negotio oriundas, nec facile ad extraordinariam probationem admittendus. Gerdes. *de jure revel. cap. 2. n. 24.* Schrader. *p. 9. c. 5. n. 54.* Rhet. *ad l. I. t. 17. verb. Scienter n. 4.* Vultej. *l. I. c. II. n. 21.* Exceptio regulæ est: si Vasallus ex justa & legitima causa secreta domini revelaverit, veluti si dominus Vasallo secreto commiserit, se propoluisse interficere innocentem aliquem, vel stuprare matronam honestam: hæc enim non præcavere turpe est, quorum nulla omnino est obligatio. Rosenthal. *c. X. concl. 30. n. 20.* Cæterum delictum hoc ex intentione manifestantis æstimandum, licet eventus non responderit, nec damnum secutum sit, tum quia revelatio ipsa jam delictum est, tum quia etiam is qui saltem laborat dominum offendere, delinquit in eum. *II. feud. 51. §. 2. verb. non laboraverit.* Bocer. *de amiss. feudi tr. 2. n. 61.* Borcholt. *de feud.*

feud. c. 8. n. 126. seq. Tandem delicti hujus quasi quædam species est, si Vasallus literas domini aperuerit, argumentum earum in perniciem domini revelaturus. *Lauterbach. Diss. de Epist. §. 12. Stryck. de Credentia revelatione.*

§. XV.

Alia ratione Vasallus delictum in ipsiusmet domini personam committit, feudi sive totius sive partis, vel etiam qualitatis & conditionis ejus dolosa abnegatione. *II. feud. 24. 26. §. 3. & 34. §. ult.* Quorum etiam refero, si instrumentum investituræ inficietur, nec aliunde de conditione feudi constare queat: item si malitiosè Valallagii præstationi se subducat. *II. feud. 24. §. 1.* Quod ad alias quoque contumaciæ feudalis species applicat *Vultejus l. I. c. II. n. 28. Rosenthal. c. X. concl. 32. n. 34. Goth. Anton. Diss. II. th. 3. lit. 9. Schrader. p. 9. c. 6. n. 23. & 34.* Haut enim insignis ingratitude notam effugit, qui abnegat beneficium, ejusque autoritatem erubescit. *Ingratus est scribit Seneca, qui beneficium se accepisse negat, quod accepit. Et parentes suos non amare, impietas est non agnoscere insania. De Benef. l. 2. e. 1.* Neque interest in judicio, an extra judicium Vasallus dominium & beneficium

D

abne-

abneget: cum textus generaliter loquantur, neque inter locum abnegationis distinguant. Ex eo autem, quod etiam is vasallus, qui convasalli sui abnegationem, domino non detexit, delictum hoc incurrat, parum adjumenti asserto huic accedit, quamvis multum ponderis huic argumento inesse cum Cujacio putet. Rittershus. *l. 2. c. 5. qu. 29.* sed: vid. Bitsch. *ad II. f. 26. §. 3. n. 5.* Illud sane necesse est ut ex certa scientia abnegatio hæc facta sit *dict. t. t.* Nam nec proprie inficiator est, is qui nescit. Quod non minus de eo etiam dicendum, qui, quod dubius esset, feudi conditionem uegavit, dubitans enim pro ignorante habetur. *l. ult. C. de Cond. indeb.* Huic similis est, qui conventus de feudo ad positionem actoris respondet, **NON CREDO.** Bitsch. *d. l. n. 6.* Item, qui more in iudicio recepto, animo litem negative contestandi, respondet, **NEGO NARRATA PRO UT NARRANTUR.** Sickenhauf. *Obs. feud. 18. §. 9.* de quo tamen non immerito dubitat Rittershus. *qu. 33. Add. Carol. de Mean. Obs. 83. ad Jus Leod. n. 3. §. 4.*

§. XVI.

Hactenus de delictis quæ Vasallus in ipsiusmet domini personam, committit, egimus, sequitur modo ut de illis etiam dicamus, quæ in familiam ejus, hoc est, personas potestati affectuive domini subjectas, admittuntur. Est enim vero in genere feudali proditum, lædi personam, cujus existimationem sartam manere domini interest, a Vasallo non debere. Hoc ipsum etiam formula Sacramenti innuit. *II. f. 7.* ubi dicitur *Et nunquam ex persona mea aliquid faciam scienter, quod pertineat ad tuam vel TUORUM injuriam vel contumeliam.* Et a jure civili definitum quoq; est, quod quis non tantum in sua persona directo injuriam patiat, sed etiam per consequentias. §. 2. *Inst. de Injur. l. 1. §. 3. Et l. 41. de Injur. Vultej. l. I. c. II. n. 69.* Sickenhauf. *Obs. 18. §. 12.* Itaque si Vasallus vel uxorem vel filium vel patrem domini, aut locum quo hi degunt assilierit, delicti feudalis reus fit. Schnobel. *Diff. X. tb. 17.* Schrader. *p. 9. n. 5. seqq.* Pari modo in personam domini delinquit Vasallus, si dominum sui, domini offenderit: nisi pro servitio alterius domini sui hoc fecerit, quem sine

(28)
fraude ante habuit. *II. feud. 55. verb. Illud quo-
que Feltmann. de feud. c. 17. §. 4. n. 10.*

§. XVII.

Potissima vero species, delicti feudalis in
personam domini per consequentiam admisi,
est, si, ut ait feudista. *I. feud. 5. pr. fidelis cucur-
bitaverit dominum, id est, cum uxore ejus con-
cubuerit, de quo idem exstat. I. feud. 17. §. 21.
II. feud. 24. §. 2.* Est enim persona maxime con-
juncta conjux, indeque non modo contra eam
jurisjurandi fidelitatis clausulam quæ ad honesta-
tem pertinet, Vasallus peccat, sed & dominum hac
ratione gravi injuria afficit. Neque concubitus so-
lum sive actus perfectus, sed conatus etiam sceleris
crimini datur: veluti si Vasallus cum uxore do-
mini concubere se exercuerit vel etiam turpi-
ter luserit cum ea intellige, si exercuerit & præ-
paraverit se ad impurum illum actum venereum:
Si impudice eam contrectaverit: aut osculum,
citra morem gentis & honestæ affectionis ratio-
nem, dederit: si literas amatorias ad eam mise-
rit, aut munusculorum illecebris pudicitiam ejus
soliciterit, aliisque strophis ad expugnandam
illius pudicitiam usus fuerit. Rosenthal. *c. X.
concl. 28. n. 3. seqq. Bocer. cl. 5. Diss. 20. n. 41.
seqq.*

seqq. Schnobel *Disp. X. tb. 13.* Prout nec refert, nolenti & invitæ vitium obtulerit, an volenti id fecerit. Schrader. *p. 9. c. 2. n. 19.* Vultej. *L. I. c. II. n. 66.* Ipse eam impurarit, an alteri opem tulerit. Forner. *de feud. p. 107.* Rittershus. *l. c. c. 5. qu. 97.* §. XVIII.

Quod de uxore dictum, etiam ad sponsam, matrem, filiam, neptem ex filio, nurum & sororem domini recte extenditur. *I. feud. 5.* Nisi quod in sorore requiritur quod adhuc in capillo, id est, innupta virgo & in domo seu familia domini fuerit. Si enim alteri nupta, sive vidua extra domum fratris sui degat, tam prope contumelia sororis dominum non attingit: Cum nubendo alteri, a domo fratris transeat in familiam mariti sui, cui tum injuriæ vindicatio propius iucumbit. Rittershus. *l. 2. c. 5. qu. 109.* Feltmann. *c. 17. §. 4. n. 7.* Sunt qui an Vasallo in viduam atque concubinam domini, vel in pedissequam dominæ istud flagitium admissum, æquali severitate coercendum putant: Sed de eo jam mox commodior agendi locus erit. Sequitur enim ut postquam de ipsis delictis Vasalli, in personam domini tum directo tum per consequentiam commissis, pro instituti ratione dixerimus, nunc

ea quoque quæ ad coercionem eorum spectant exequamur.

§. XIX.

Cum primis igitur observandum, Vasallum quæ talem, ob delictum feudale in dominum, nulla graviore pœna, quam ut feudo privetur, affici posse: finita enim est & præcise ad res feudales restricta domini potestas, nec ultra eas tenetur Vasallus, indeque rebus feudalibus dimissis, nexus & obligatio ejus, quantum quidem ad dominum, omnis extinguitur. Unde est quod quamvis atrocissimo scelere eoque, quod alias in perduellionem incideret, Vasallus dominum lælerit, attamen intra amissionis feudi pœnam domino subsistendum sit. Eyben. *Elect. Jur. feud. C. ult. §. 2.* Nisi Vasallus simul sit subditus, nam cum is verum perduellionis crimen committat, non dubie superioribus legum pœnis subjiciendus erit. Quo pertinet Ottonis M. Constitutio apud Goldastum *Const. Imper. de violenta occupatione & cæde possessorum §. 2. p. 304.* quæ vult, Vasallum si interficit dominum suum, *in vita, honore & bonis, cum quibus ab ipso fuerit infeudatus, condemnari debere.* Pari ratione, si quis ex Imperii Vasallis adversus Cæsaream maje-

majestatem tale quid patriverit, præterquam quod omnibus facultatibus suis bonisve, tam allodialibus quam feudalibus, exuatur, alia quoque suppliciorum genera, secundum Romanas publicasque Imperii leges sustinere cogitur. Bulla aurea, c. V. §. 1. Ord. Crim. art. 218. Quod plurimis ex veteri recentique historia exemplis declarari possit, nisi opera hoc me levasset Henniges *de potest. Imperat. circa profan. c. 3. §. 8. seq.* laudatus eo nomine Itero *de feud. Imper. cap. 24. §. 5.* Sic & quoties fractæ pacis publicæ crimen cum delicto feudali concurrat, exquisitissima banni imperialis pœna omniumque bonorum etiam feudalium privatione, leges id prosequuntur. Ord. Crim. p. 2. t. 9. §. 2. Knichen. *de Vestitur. pact. p. 1. c. 2. n. 239. seq.* ceu novissima Acta publica, in causa Bavarica, Sabaudiensi, & Mantuana luculenter testantur.

§. XX.

In personis porro Vasallorum qui feudi amissione plectendi, discrimen vix occurrit. Etsi enim quoad Ecclesiasticos imperii Vasallos eosque Romano-Catholicos, videri poterat, tam arcte papali curiæ eos esse devinctos, ut pene impossibile sit, eosdem præter papam, etiam alii civilem

vilem potestatem quandam in se concedere posse: Satis tamen constat, quantacunque pontificis in eos sit potestas, intra negotiorum & causarum ecclesiasticarum terminos eam concludi, nec ad profanas Imperii causas produci debere. Hinc cum nuper Elector Coloniae feloniam pariter ac laesae Majestatis reus fieret, in eum primum quidem ut episcopum & principem Leodisensem, tum deinde ut Electorem Ecclesiasticum, Caesarea Majestas condignas tantis criminibus poenas interminata non minus est quam reapse constituit, severissima tandem in eum lata extremae proscriptionis sententia. Et licet olim pro Clerico alienam uxorem deosculante praesumptio fuerit, id factum non causa libidinis imprimenda, sed ad poenitentiam exhortandi, Gloss. in *Can. 14. verb. Sinistre Caus. II. qu. 3.* tamen quia Clerici fragilitati humanae aequae ac alii subjacent, tum & accessus eorum ad mulieres magis quam aliorum suspectus *l. 19. C. de Episcop. & Cleric.* inque osculo Doctores, nostris in provinciis, exemplum turpis lusus ponant, Clericum propter osculum non minus ac alium Vasallum feudo hodie privari posse docent. Ungepauer. *Disp. feud. 8. tb. 12. à Sode Nucl. Jur. publ. feud. Hept. 12. pos. 3.*

Neque vero ex omni delicto, quod Vafallus in dominum admittit, privationis poenam is incurrit: sed sunt quaedam, ut dixi egregiae ingrati- tudinis causa, ob quas beneficium secundum mores curiarum ei adimitur. *II. feud. 23. & 24.* Saepe etiam ea occurrunt circumstantiae, quae in his quoque delictis, quibus de cetero poena haec praestituta est, discreti iudicis prudens arbitrium quam maxime requirunt. Itaque non dubium est, quin Vafallus, Contumacia in dominum ipsum commissa justam praebet ipsum feudo privandi causam, ut pluribus declarat Vultej. *I. I. c. II. n. 27. seqq.* & exemplo suo testatum reddidit Comes quidam Marchiae, quem ut est in Chronico Franciae, Carolus VI. Franciae Rex, ob contumaciam feudo privavit in consilio publico, referente Giphano *de jure feud. c. 14. n. 26.* Nihilominus durum nimis foret ad quamcunque contumaciam, sive veram sive praesumatam, & vel negligentia aut vecordia commissam, id extendere. Consimili ratione feudi jacturam patitur Vafallus ob injurias tum reales tum verba- les domino illatas; Quod tamen si ad leves etiam injurias producere, earumque nomine priva-
E. tionis

tionis poenam Vasallo irrogare quis vellet, graviter erraret. vid. Afflict. ad II. feud. 24. §. præterea n. 13. Mozz. ex quibus causis feudum amitt. n. 26. Pariter qui in vitam domini quid machinatus est, feudo privatur, cum tamen, etiamsi Vasallus in necem domini jurasset, amissione feudi non puniatur; dummodo non conjuraverit seu conspiraverit cum aliis. vid. Rittershus. l. 2. c. 5. qu. 5.

§. XXII.

Non minor judici cura, in iis delictis quæ Vasallus in dominum non directo sed per consequentiam committit, adhibenda est: ceu etiam de his doctissimorum interpretum, bene longæ & satis litigiolæ contentiones in promptu sunt. Exempli causa quasdam saltem commemorare liceat. Si in Cæsaris Consiliarios, læsæ Majestatis crimen imperii Vasallus commiserit, feudo eum excidere, argumentis æque atque autoritatibus probare satagit Menochius lib. I. conf. 99. n. 25. seqq. contrarium in eodem casu defendit Rolandus à Valle vol. 3. conf. 1. n. 26. seqq. Viduam domini Vasallus si stupro maculaverit, feudo idcirco eum privari tradit Andreas de Isernia, quem Evangelistam feudistarum vulgo appellant, Schraderus, Arumæus Diss. 8. tb. 5. Ungepaur.

gepaur. *Disp. 8. th. 13.* At, nisi intra tempus luctus
 hoc contigerit, contrarium tenent Bocer. *de*
Mod. amitt. feud. Tract. 3. n. 11. Ludvvell. *syn.*
jur. feud. cap. 16. p. 335. Struv. *cap. 15. aph. 9. in*
fin. Sine vero distinctione, negant vasallum, vi-
 duam domini constuprantem, feudum amittere,
 Vultejus *lib. I. cap. II. n. 59.* Schnobel. *Disp. 10.*
th. 14. Feltmann. *cap. 17. §. 4. n. 5.* De concubi-
 na domini non minor interpretum concertatio
 est; privari feudo vasallum qui rem cum ea ha-
 buerit, asserunt Schraderus *p. 9. c. 2. n. 15.* Za-
 sius *P. 12. n. 27.* Sansbec. *p. 12. n. 20.* Feltmann.
d. §. 4. n. 9. Negant, Mart. Laudensis, Ferrarius,
 Molinaeus, Bocerus *Class. 5. Disp. 20. n. 58.* Rit-
 tershus. *lib. 2. cap. 5. qu. 104.* Agitatur eadem
 quaestio circa pedissequam uxoris domini: nam
 ob hujus quoque stuprum vasallum feudum
 amittere, affirmat Bocer. *d. Disp. 20. n. 58.* & *de*
Mod. am. feud. Tract. 3. n. 27. & Rittershus.
d. cap. 5. qu. 106. Negant vero communiter Cur-
 tius, Sonsbecius, B. Schenck, Vultejus *lib. 1.*
c. 11. n. 58. Schraderus *p. 9. cap. 2. n. 97.* nisi
 aperte in contumeliam domini illud factum fue-
 rit, quod toties evenisse dicendum, quoties pedis-
 sequa honoris officiique causa adesse uxori solita,

in palatio domini stuprata, autumat. Feltmann.
cap. 17. §. 4. n. 8. Hoc in sententiarum conflictu,
 mitiorem ego amplectendam duco: tum quia
 pœnalia restringenda potius quam amplianda
 sunt, tum quia pœna privationis feudi, non nisi
 in casibus jure expressis, vel sub iis comprehen-
 sis, locum habet, ut tradunt notati a Schradero
p. 9. cap. 3. n. 20. §. XXIII.

Neque vero pœna privationis, quam dixi-
 mus, semper feudum ipsum aut illud in totum
 complectitur, sed pro conditione admisi aut
 partem ejus, aut jus aliquod. Sic vasallus par-
 tem duntaxat feudi abnegans, non toto multa-
 tur feudo, sed ejus tantum parte, ceu probat
 post alios Molinæus *ad Consuet. Paris. tit. 1. §. 30.*
n. 6. Cujac. *ad III. Feud. 5.* Dissent. Petr. de Cer-
 vo *in II. Feud. 26. §. Vasallus si feudum.* Adeo,
 ut si feudum, ob ejus individuitatem forte, pro
 parte auferri, pro parte relinqui vasallo non pos-
 sit, benignius reputent vasallo, mendacii convi-
 cto, multam aliquam irrogare & feudum relin-
 quere, quam totum ei adimere. Rittershus. *lib. 2.*
cap. 5. qu. 36. Pariter, si vasallus non feudum
 ipsum, sed tantum conditionem aliquam feudi
 inficitur, vel instrumentum investituræ dunta-
 xat

xat fraudulenter supprimat, non quidem ipso feudo, sed illis conditionibus quæ pro ipso erant privabitur. *Burfat. lib. 1. Conf. 49. n. 16. seqq.* Dissent. *Schrad. p. 9. c. 6. n. 23.* aliter *Bocer. de Feud. Amiff. tr. 2. n. 69.* His consequens est, simultaneous investito, vel eo qui solum expectativam in feudo habet, adversus dominum delictum feudale admittentibus, eos non nisi jure quod in feudo habent excidere, atque hinc instrumenta quæ eo nomine tenent, conditione causa data causa non secuta ab iis repeti posse. *Rosenthal. cap. 10. concl. 1. n. 10.* *Schrader. p. 9. Sect. 6. n. 12. seqq.* In prælato, marito, emtore cum pacto de retrovendendo, vel cum lege commissoria aut pacto additionis in diem, idem juris esse existimo, nec eos delicto in dominum commissio, ultra amissionem commodorum quæ ex feudo illis debentur, ecclesiæ, mulieri quæ feudum in dotem dedit, aut venditori obesse posse arbitror: ne pœna excedat delictum, aut alterius culpa aliis trandi sit. *Rosenth. d. cap. 10. concl. 3. gless. 2. § 3. § concl. 7. n. 7. seqq.* *Fachinæ. lib. 7. c. 23. sub fin.* *Tiraquell. de Jure retract. §. 3. gl. 1. n. 31.* Dissentit. *Ant. Merenda Contr. jur. lib. 6. cap. 17. per tot.* Quibus generatim circa imperii

feuda subijcio monitum Iteri *de Feud. imper. cap. 24. §. 4.* quod ubi ad imperialia feuda deventum fuerit, magna omnino cautione circa privationem opus sit: nec immerito dubitari posse, an ex receptis Germaniæ moribus illustres Imperii Principes ob quaecunque admissum, quod feudi amissione coërcetur in Nomothesia Longobardica, ad instar minutulorum quorumcunque vasallorum, territorio suo mulctari eos semper conveniat? utut ita visum fuerit Schüzio *Vol. 1. Colleg. publ. D. 6. th. 30. lit. f.* & ante eum Sixtino *de Regal. lib. 1. cap. 6. n. 76.*

§. XXIV.

Restat ut quinam procedendi modus, in irroganda privationis pœna, servandus sit, paucis declarem. Quamvis enim sint, qui his de causis vasallum ipso jure feudo excidere, nec vel processu vel sententia, nisi forte declaratoria, opus esse putent: eorum tamen sententia perspicuis juris textibus evidenter repugnat, & communi doctorum calculo dudum reprobata est. *I. Feud. 21. ibi: sine cognita culpa. §. tit. 22. c. 1. in fin. §. c. ult. ibi. nisi cognita culpa.* Jus Feud. Saxon. *art. 59. §. 63.* Jus Feud. Alem. *cap. 26.* Brunneemann, *Consil. 174.* Struv. *cap. 15. aph. II.*
Idque

Idque imperii etiam moribus & observantiæ
 convenire, complura, quorum jam ante memi-
 nimus exempla testantur. In causa Ducis Man-
 tuæ citatio his expressis verbis concepta: *Cum*
igitur nefanda ejusmodi felonia --- eoque in Cæ-
sareæ Majestatis nostræ & Rebellionis crimen
abeat, atque idcirco gravissimam indignationis
nostræ Cæsareæ aliasque pœnas imperialibus consti-
tutionibus præscriptas mereatur; Hinc eundem N.
N. --- vigore præsentium citamus & vocamus,
serio districteque mandantes, ut intra terminum
duorum mensium a die citationis hujus --- coram
Nobis Consiliove Nostro Imperiali Aulico ubicun-
que locorum illud fuerit, perse, vel per procura-
torem suum legitimum & sufficienti mandato in-
structum certo & infallibiliter compareant, audi-
turi & visuri omnia bona sua feudalia & allo-
dialia ab ipsis possessa respectivo caduca & fisco
Nostro Cæsareo delata esse, & declarari, aut cur
ejusmodi declaratio contra eosdem fieri non de-
beat, causas juri consentaneas allegaturi & pro-
baturi, dictumque PROCESSUM PER JURIS
TERMINOS ET LEGUM PRÆSCRIPTA,
USQUE AD SENTENTIÆ PUBLICATIO-
NEM PROSECUTRI. Quod ergo modum
 pro-

procedendi attinet, hodie eundem fere in feuda-
libus illum esse, qui in civilibus causis, nisi ali-
cubi speciatim quid dispositum reperiatur, tra-
dunt. Struv. *cap. 16. apb. 10.* Singularis tamen pro-
cedendi ordo jure Saxonico præscriptus in lite
inter dominum & Vasallum vertente, quem exhi-
bet Reinhardus *post. part. II, Decisionum Coleri.*
eumque hodiernum in Saxonia Ducali aliisque
locis ubi jus Saxonicum viget, observari, sunt
qui putant. Berlich. *p. 1. concl. 62. 82.* Carpzov.
p. 1. Const. 27. def. 1. Quicquid tamen horum
sit, omnia in univertum quæ jure feudali circa
formam processus tradita sunt obsolevisse dici
nequit: quin potius alicubi peculiaribus Provin-
ciarum ordinationibus repetita quæ de consti-
tuendo judicio feudali prodita sunt, vidi. De
MARCHIA NOSTRA atque Pomerania utra-
que adeundus Rhetius *in Proëm. comm. jur. feud.*
n. 51. p. 13. juxta jus Alemannicum quid obtinue-
rit, docet Schilterus *ad Jus. Alem. cap. 116. seq.*
Cum superiori seculo Hans Ludtwig von Eich-
enstein/ob graves quasdam injurias quibus a va-
sello suo affectus fuerat, judicium parium consti-
tuisset, ac coram eo actionem ad privationem
feudi per procuratorem instituisset, contradixit
quidem

quidem Episcopus B. & VV. sed iudicium parium
in ea contradictione nec quicquam acquieuit, quin
potius, postquam ad obseruantiam illarum terra-
rum provocasset, ordinis iureconsultorum in hac
Salana decisum expetiit, atque obtinuit: verba ob-
testationis actis inserta hæc erant, demnach man
hierauf glaublich berichtet worden/das der Herr
Bischoff zu B. und VV. solche Lehn-Gerichts Con-
stitution in einem privat Schreiben offft wohlge-
dachten unserm günstig. Junckern zu impugni-
ren und zu widersprechen vermeinet / dieweil
aber solche Lehn-Gericht die Fränckische Adelige
Ritterschafft iederzeit vor undendlichen Jahren
üblichen hergebracht / auch wohlgedachter unser
günstiger Juncker dergleichen Lehn-Gericht vor
30. Jahren wieder der Beklagten ihren An-
Herrn selbstem verführet und obgesieget / als
werden seine G. mit ihrer Fürstl. Gnaden diesel-
be gebühlich auszuüben wissen / und haben wir/
nemine comparente, den Verlauff dieser Sache
inrotuliret und uns des Rechtens zu belernen
entschlossen. Quæ vel ideo commemorare e re vi-
sum, quod alii hoc genus iudicii omnino ab usu
recessisse persuasi sint, a quorum sententia nec alie-
nus videtur de Sickenhausen *Obs.* 20. §. 3. dum ait:
So viel das iudicium parium curiæ, oder Mann
F Ge

Gericht betreffen thut / wird solches demahlen
 nicht aller Orthen beobachtet / sondern ist dessen
 Übung nicht mehr gebräuchlich. Illud negari ne-
 quit, etiamsi tum commune tum particulare quo-
 rundam locorum jus modum hunc probarit, im-
 probari tamen eundum vel lege vel consuetudine
 contraria potuisse; quam in rem cum modo lau-
 datus Jctorum ordo nuper demum responderit,
 hoc ipsorum Responsum integrum tibi L. B. hic
 exhibendum duxi.

§. XXV.

Als in Sachen wieder Herrn Friedrichen
 von Wallrath / über den von uns dahin ertheil-
 ten responsio, daß in Lehns-Fällen / wo der Lehn-
 Herr selbst Kläger sey / auf die Erörterung der
 Riedbergischen Landes-Gebrechen zusehen / und
 nach der darinnen vorgeschriebenen Form / das
 iudicium parium zubestätigen / auch nach solchem
 modo der Proceß zuverföhren wäre / Zweifel
 vorgefallen / ob nicht durch eine beständige ob-
 servanz der in angezogener Erörterung vorge-
 schriebene modus procedendi wiederum aufge-
 hoben zuachten / und daherö sämtliche Lehn-
 Herr befugt / vor ihrer gemeinschaftlichen Re-
 gierung / oder wenigstens vor hierzu verordne-
 ten und insonderheit verpflichteten Commissariis,
 wie

wieder den Herrn von Wallrath/ *ex capite fe-*
lonia, ad privationem feudi Klagen zu lassen?
 Worüber gleichfalls unsern rechtliche Meinung
 verlangt worden/ Demnach S. W. v. R. Ob-
 wohl dieser Umstand/ daß bey der Riedbergi-
 schen Sangeley kein *calus* vorhanden / worin-
 nen nach Maafgebung obgedachter Erörte-
 rung verfahren/ und *pares curia* zu Entschei-
 dung der Lehns-Fälle niedergesetzt wären/ die
 einmal geordnete Landes-Gesetze nicht aufhe-
 ben mag/ *Cum solo non usu leges non tollantur.*
Carpzov. Lib. 2. Resp. 38. n. 11. Tabor. de Altero tan-
to. p. 4. a. 7. th. 14. Sondern wenn *per contrariam*
observantiam ein Recht abgeschafft werden soll/
 diese observanz alle *requisita consuetudinis* haben
 muß/ *Cum ipsa observantia jus aliquod non sit,*
sed facti potius, nec sufficiat usurpatum quid, nul-
lo tamen jure esse, arg. L. 13. §. ult. de Injur. Be-
 vorab da berührte Landes-Ordnung anders
 nichts/ als was denen gemeinen Reichs-Lehns-
 Rechten gemäß/ in sich hält; Gestalt auch/ daß
 dieselbe zu keiner observanz kommen/ deren
 Kraft nichts benimmt/ *Lex enim, sive commu-*
nis sive provincialis, vim obligandi non ex receptio-
ne & usu singulorum, sed ex promulgatione ejus
qui potestate legislatoria in republica gaudet, sta-
 F 2 tim

tim accipit. Carpzov. Dec. 3. & Dec. 101. Schilter.
Exerc. ad Pand. 1. §. 8. Dahero / wann bisher
 einige Lehns Irrungen / so zwischen denen Lehn-
 Herren und ihren Vasallen vorkommen / nicht
 nach dem Inhalt der Landes Constitutionen
 vor dem Mann Gerichte / oder paribus curia,
 sondern vor der Regierung abgethan worden /
 solches legem publicam nicht aufzuheben / viel-
 mehr einer prorogationi jurisdictionis nicht un-
 ähnlich zu seyn scheint / wiewohl auch von ei-
 nem solchen Fall wie der isige ist / da ein Lehn-
 Mann seines Lehns werlustig erkannt werden
 sollen / übersendeten Berichte nach / bey der Re-
 gierung nichts zu finden / sondern was daselbst
 vorgangen andere geringere Streitigkeiten be-
 treffen. Ja wann gleich ein Vasall, in dergleichen
 Falle / die Regierung pro iudice competente te-
 mal agnosciere hätte / dieses dennoch einem ter-
 tio unschädlich seyn / Und vor dießmal destowe-
 niger zur Folgerung dienen würde / weil die
 Regierung selbst von ernannten Herrn von
 Ballrath aufs empfindlichste angegriffen und
 derowegen / ohne Verdacht / in propria causa
 nicht erkennen möchte; Dennoch aber und die-
 weil allhier ein solcher non usus negativus zum
 Grunde gesetzt / aus dem erscheinet / daß die
 Erdr:

Erörterung der Riedbergischen Landes-Gebre-
 chen in diesem Stück vor einen legem nie ange-
 nommen / Solcher gestalt von dessen Abschaf-
 fung die Frage vergeblich / Hierüber auch ein
 contrarius usus sich hervorthut / vermöge dessen
 bey hundert Jahren her / wann zwischen denen
 Lehn-Herren und Vasallen über die Lehns-perti-
 nentien controvers entstanden / solche vor der ge-
 meinschaftlichen Regierung / oder derselben ver-
 ordnetem Commissariis jedesmal entschieden
 worden / Quando vero non usus implicitum habet
 actum contrarium affirmativum, consuetudinem
 inducit, Klock. Vol. 4. Conf. 79. n. 47. & ex obser-
 vantia iterata consuetudo gignitur, neque observa-
 tia legi contraria, quando consuetudinem actibus
 uno pluribus cum diuturnitate temporis inducit,
 amplius observantiae rationem habet, L. B. de Lyn-
 cker. Comm. ad Pand. t. d. Legib. tb. 44. Pro ut etiam
 observantia, quamvis facti sit, attamen ad effectum
 juris invalescit, Und auf eine bloße prorogationem
 jurisdictionis so vielweniger allhier zuschließen/
 weil nicht nur die Länge der Zeit / nebst der actu-
 um frequenz dergleichen Vermuthung zu wie-
 der / sondern auch in Rechten bekant / wie in cau-
 sis feudalibus die prorogation keine statt finde/
 Græven. ad Gail. Concl. 40. conf. 1. n. 2. Dargegen/
 F 3 daß

daß eben in solchen terminis, wie ich vorkommet/
 ein oder anderer casus sich ereignet haben müsse/
 zu Behauptung der angezogenen observanz und
 usus contrarii, keines wegs erfordert wird/Quam-
 vis enim observantia sive consuetudo interpretatio-
 nem extensivam non recipiat, admittit tamen com-
 prehensivam, Schilter. *ad Pand. Ex. 2. §. 13. & 14.*
 Bevorab / da hierdurch demjenigen was com-
 munitis usus fast durchgehends eingeführet nach-
 gegangen wird / Juxta usum enim receptum, si lis
 fuerit inter dominum feudi, qui est Princeps, & Va-
 fallum, cui controversia movetur de feudo, Consi-
 liarii Principis sunt iudices, Struv. *Obs. feud. cap. 16.*
n. 3. Nec ad pares curiæ respici solet, atque parum fe-
 lici successu Vasallos quosdam eos iudices petiisse,
 tradit Schottel. *de singul. Germ. jur. cap. 4. §. 9.* Auch
 sonst ingemein davor gehalten wird/daß aus ei-
 ner uhralten teutschen Gewohnheit / die Lan-
 des-Herren in Sachen so ihr eigenes interesse
 angehen/ richten mögen/Zalius *ad L. 10. de Jurisd.*
 Schrader. *Vol. 1. Conf. 2. n. 18.* Zumal/ wann der-
 gleichen Sachen vor deren mit unverdächtigen
 Råthen besetzten Landes-Regierungen Proceß-
 mäßig tractiret / und so dann auswärtischen
 Rechts-collegiis zur decision übergeben werden/
 Welsenbec, *P. 1. Conf. 33. n. 43.* Nicht minder sonst
 bekant/

bekant/das wann Obrigkeitliche Personen oder diejenigen so deren Stelle vertreten / in ihrem Plante angegriffen/sie über sothane injurien selbst sprechen mögen/So seynd die sämtlichen Lehen-Herren/drr angezogenen Landes-Constitution unuerachtet/allerdings befugt/wieder den Herrn von Wallrath/bisheriger obleranz gemäß/vor ihrer gemeinschaftlichen Regierung / oder da fern sie dessen einiges Bedencken haben würden/vor gewissen hierzu verordneten und insonderheit verpflichten Commissarien/ex capite feloniz, auf privationem feudi zu klagen/die Sache dergestalt verhandeln/und nachmal darüber rechtlich Erkantniß einholen zu lassen. B. R. B.

§. XXVI.

Fuit quoque jure feudali Longobardico non minus quam Alemannico & Saxonico constitutum, ut domino ad privationem feudi agente, trina vice evocaretur Vasallus. *II. Feud. 22. pr. Jus Feud. Alem. cap. 16. §. 10. Jus Feud. Sax. art. 65.* Sed usu ne hoc servari constat, eadem citationis forma in his atque in aliis causis civilibus obtinente. Quod vero de testibus habetur *II. Feud. 57.* non privari feudo vasallum, ob delictum in dominum commissum posse, nisi quinque testibus convictum, æque abrogatum dici vix potest: tum quod in odium feloniz,

niæ, singulari ratione id constitutum sit: tum quod rerum forensium peritisissimi autores, in iudicando præcise juris feudalis hanc dispositionem sequendam esse doceant. Rosenthalius, Schraderus, Vultejus, apud L. B. de Lyncker. *Anal ad Strwo. I. F. 5. cap. 16. aph. 15.* Quin & Ordinationi Iudicii Aulici *tit. 5. pr.* id convenire, observat Textor. *Prax. jud. p. 2. c. 4. n. 43.* add. *Iter. de Feud. Imp. cap. 25. tb. 24.* ut ut alii cum Molinæo, Borcholten, Ifernina, Deciano, &c. contra nitantur, apud Struvium *d. l.* Perexigua hæc & brevია de materia satis alias ardua & fœcunda, speciminis academici loco posuisse sufficiat. Deus Optimus Maximus, autor omnis boni ordinis, tristia quævis a finibus nostris arceat, & germanam illam atque antiquam fidem, cum pace quam communi patriæ exoptamus, tandem aliquando reducat,

CVI SOLI SIT LAVS, HONOR ET GLORIA IN SEMPITERNA SECVLA.

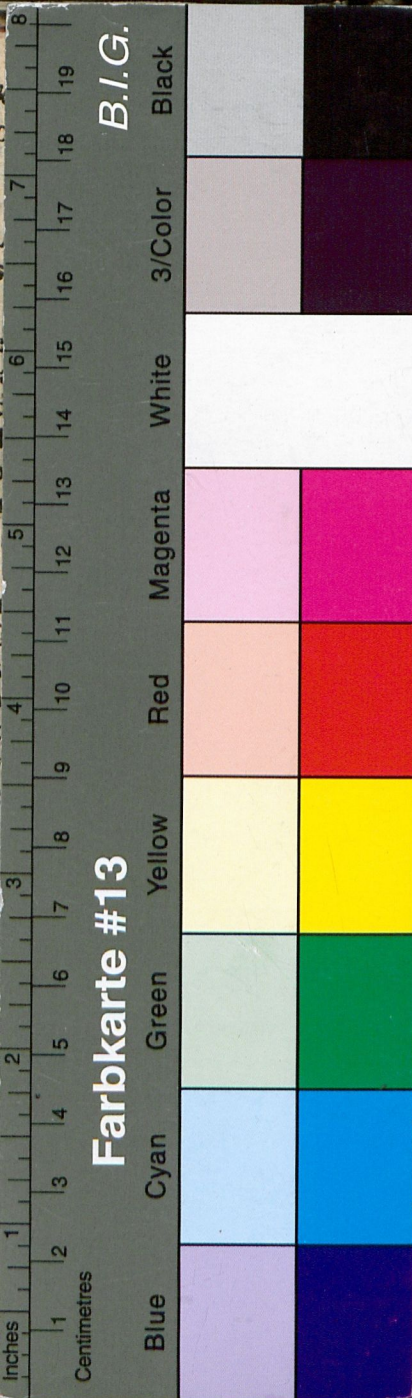
VD 18

ULB Halle
006 754 961

3

Farbkarte #13

B.I.G.

8) *Fr. 11, num. 12, 20.*
2. D. B. P. 1712/17^a 5
DISSERTATIONEM JURIDICAM
DE
DELICTIS VASALLO-
RVM, QUÆ IN PERSONAM
DOMINI COMMITTUNTUR,

P. 340
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
D O M I N O
GVILIELMO HENRICO,
DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE AC MONTIVM,
ANGARIAE, WESTPHALIAE, ETC. ETC.

P R A E S I D E
D O M I N O
IO. CHRISTIANOSCHRÖTERO,
ICTO PROFES. PVBL. ATQVE SCAB. ADSESSORE.

DN. PATRONO AC FAVTORE ÆTATEM
DEVENERANDO

AD D. *AVGVSTI* M. DCC. XII.

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

AVTOR ET RESPONDENS

PHILIPPVS CHRISTIAN. DE WEDELL,
EQVES NEOMARCHICVS.

I E N A E, LITTERIS MVLLERIANIS.

